

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 100/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti L. P., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Zvolen sp. zn. 8 C 114/2009 z 22. júla 2009, 9 C 185/2009 z 15. októbra 2009, 12 C 117/2009 z 21. júla 2009, 15 C 111/2009 z 15. júla 2009, 6 C 141/2009 z 21. októbra 2009, 7 C 64/2009 z 20. augusta 2009, 9 C 189/2009 z 20. októbra 2009, 9 C 192/2009 z 21. októbra 2009, 9 C 191/2009 z 21. októbra 2009, 12 C 190/2009 z 21. októbra 2009, 15 C 160/2009 z 23. septembra 2009 a sp. zn. 15 C 105/2009 z 30. júna 2009, ako aj uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 260/2009 z 21. októbra 2009, 16 Co 362/2009 z 25. novembra 2009, 15 Co 270/2009 z 29. októbra 2009, 15 Co 287/2009 z 21. októbra 2009, 13 Co 265/2009 z 20. novembra 2009, 16 Co 309/2009 z 30. septembra 2009, 13 Co 264/2009 z 5. novembra 2009, 14 Co 293/2009 z 11. novembra 2009, 15 Co 350/2009 z 18. novembra 2009, 16 Co 369/2009 z 25. novembra 2009, 13 Co 270/2009 z 20. novembra 2009 a sp. zn. 15 Co 288/2009 z 21. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L. P., a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 2317/09, Rvp 2319/09, Rvp 2320/09, Rvp 2328/09, Rvp 2332/09 až Rvp 2335/09, Rvp 2337/09, Rvp 2340/09, Rvp 2341/09 a Rvp 2344/09 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2317/09.

2. Sťažnosť obchodnej spoločnosti L. P., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 29. decembra 2009 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti L. P., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., ktorými namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 C 114/2009 z 22. júla 2009, 9 C 185/2009 z 15. októbra 2009, 12 C 117/2009 z 21. júla 2009, 15 C 111/2009 z 15. júla 2009, 6 C 141/2009 z 21. októbra 2009, 7 C 64/2009 z 20. augusta 2009, 9 C 189/2009 z 20. októbra 2009, 9 C 192/2009 z 21. októbra 2009, 9 C 191/2009 z 21. októbra 2009, 12 C 190/2009 z 21. októbra 2009, 15 C 160/2009 z 23. septembra 2009 a sp. zn. 15 C 105/2009 z 30. júna 2009, ako aj uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 260/2009 z 21. októbra 2009, 16 Co 362/2009 z 25. novembra 2009, 15 Co 270/2009 z 29. októbra 2009, 15 Co 287/2009 z 21. októbra 2009, 13 Co 265/2009 z 20. novembra 2009, 16 Co 309/2009 z 30. septembra 2009, 13 Co 264/2009 z 5. novembra 2009, 14 Co 293/2009 z 11. novembra 2009, 15 Co 350/2009 z 18. novembra 2009, 16 Co 369/2009 z 25. novembra 2009, 13 Co 270/2009 z 20. novembra 2009 a sp. zn. 15 Co 288/2009 z 21. októbra 2009.

Zo sťažností vyplýva, že k namietanému porušeniu označených práv malo podľa sťažovateľky dôjsť tým, že uzneseniami krajského súdu boli potvrdené uznesenia okresného súdu o zastavení konania v predmetných veciach v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku sťažovateľkou.

Z obsahu sťažností vyplýva, že podľa sťažovateľky súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetných veciach *„ústavne nekonformným spôsobom posúdili vec, ktorá nebola spôsobilá na súdne rozhodovanie, pričom na zistený skutkový stav aplikovali nesprávne právne normy a pri ich aplikácii navyše vychádzali z chybnjej interpretácie, čoho dôsledkom došlo k vydaniu rozhodnutí, ktoré legálne neobstoja a nemôžu preto v právnom štáte legitímne existovať a vyvolávať právne účinky“*.

Sťažovateľka v sťažnosti konkretizovala dôvody svojho podania takto:

1. Krajský súd *„dezinterpretoval skutkovú situáciu a prispôbil okolnosti tak, aby zodpovedali jeho názoru, ktorý premietol do výroku napadnutého uznesenia“*.

2. Okresný súd v uvedených veciach nemohol konať a rozhodovať, pretože nedisponoval a dosiaľ nedisponuje návrhmi na začatie konania, ktoré podala sťažovateľka.

3. Okresný súd vylúčil DVD nosiče, na ktorých boli zaznamenané návrhy na začatie konania sťažovateľky, zo svojej dispozičnej sféry ešte predtým, než zrealizoval ich registráciu, preto konania v uvedených veciach nezačali.

4. Nálezy ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 291/08 z 27. novembra 2008 a sp. zn. II. ÚS 151/08 z 24. júna 2008, v ktorých ústavný súd rozhodol o porušení práva na prístup k súdu neprijatím návrhov podaných elektronicky prostredníctvom DVD nosičov, potvrdzujú, že konania v predmetných veciach na okresnom súde nezačali.

5. Okresným súdom neprijaté návrhy *„nemohli spôsobiť začatie občianskeho súdneho konania v zmysle ust. § 79 ods. 1 OSP (preto došlo k porušeniu práva na prístup k súdu podľa rozhodnutia ústavného súdu), okresný súd nemohol viesť občianske súdne konania, vyzývať k splneniu povinností, ktoré sa viažu výhradne na registráciu návrhov a zastavovať občianske súdne konania pre ich nesplnenie“*.

6. Podľa sťažovateľky konania v predmetných veciach začnú *„v zmysle vyššie označených rozhodnutí ústavného súdu opätovným doručením návrhu s tým, že*

hmotnoprávne a procesnoprávne účinky podania budú časovo posunuté ku dňu prvotného doručenia návrhu. DVD nosič s návrhom nebol doposiaľ okresnému súdu doručený, pretože sa nachádza v rámci konania o sťažnosti ako dôkaz v spise vedenom Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu“. V tejto súvislosti sťažovateľka pripomenula, že DVD nosič nie je možné replikovať.

7. Okresný súd podľa sťažovateľky rozhodol v predmetných veciach predčasne (bez existencie návrhu a dôkazov) a krajský súd uvedené „*nelegálne a ústavne nekomformné*“ rozhodnutia potvrdil. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v uvedených veciach „*prekročením svojich právomocí a konaním protizákonným spôsobom vytvorili stav, ktorý anuloval dôsledky vyššie označených rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky. Sťažovateľ stratil právo požadovať navrátenie hmotnoprávných a procesnoprávných účinkov prvotného podania. Konanie súdov možno z tohto pohľadu hodnotiť ako zámerné, s cieľom vyhnúť sa plneniu povinností, ktoré vyplynuli z rozhodnutí ústavného súdu.*“.

8. Súčasne sťažovateľka uviedla, že „*zaplatený súdny poplatok vytvára hodnotu, ktorá slúži štátu na úhradu nákladov spojených s vedením konania, ktorého materiálny rámec je určený kompletným obsahom návrhu žalobcu*“. Okresný súd však nedisponuje návrhmi a materiálny rámec konaní nepozná. Pozná len identifikačné údaje žalovaných, ktoré získal z už označených rozhodnutí ústavného súdu, preto je vedenie týchto konaní pre okresný súd „*objektívne nemožné*“, a preto nemôže spravodlivo požadovať od sťažovateľky (žalobkyne), aby vytvorila hodnotu slúžiacu výlučne na úhradu jeho nákladov.

K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľka v rámci svojej argumentácie uviedla:

1. Okresný súd predmetné rozhodnutia vydal bez fyzickej existencie návrhov a ich príloh, t. j. bez oboznámenia sa s obsahom žalôb a ich dôkazmi, bez overenia ich formálnej a materiálnej správnosti, t. j. v predmetnej veci si okresný súd nemohol ani utvoriť záver, či v uvedených veciach ide o návrhy na začatie konania vo veci samej.

2. V predmetných veciach nebolo možné vyhotoviť „*v elektronickej forme také návrhy na začatie občianskeho súdneho konania, ktoré by boli identické s návrhmi doručenými súdu 31. 03. 2006 (opätovne 19. 10. 2006) a 24. 07. 2006 a ktoré by boli zároveň vyhotovené v súlade so zákon č. 215/2002 Z. z. (Zákon o elektronickej podpise*

a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len ZoEP) a Občianskym súdnym poriadkom (ďalej len OSP), t. j. návrhy, ktoré by vyvolali účinky ustanovené §79 a nasl. a boli by spracovateľné postupom podľa ust. §132 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy. Súd teda nemohol pracovať s kópiami DVD nosičov a originály neboli v rozhodnom čase a stále nie sú v jeho držbe. Opravdivosti tohto tvrdenia vypovedá znalecký posudok, ktorý vylučuje replikáciu návrhov podaných v elektronickej forme. Znalecký posudok zasielame v samostatnom liste ako dôkaz začleniteľný ku všetkým podaniam.“

Pokiaľ okresný súd začal konanie v predmetných veciach na základe informácií obsiahnutých v náleze ústavného súdu, podľa sťažovateľky tým porušil jej práva a právom chránené záujmy a taktiež jej uvedeným nesprávnym úradným postupom spôsobil škodu, za ktorú zodpovedá Slovenská republika. Takýmto postupom by podľa sťažovateľky zo strany okresného súdu totiž došlo k porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy tým, že konal nelegálne, čl. 46 ods. 1 a čl. 141 ods. 1 ústavy, pretože konal o návrhu, s ktorým nedisponuje na základe pokynov orgánu výkonnej moci, čl. 6 ods. 1 dohovoru, lebo konanie je nespravodlivé pre nesplnenie jeho formálnych a materiálnych podmienok, ako aj § 42 ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), keďže „návrh nie je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom... nie je podpísaný a datovaný“, § 79 ods. 1 a 2 OSP, lebo „neidentifikuje účastníkov v zákonom definovanom rozsahu“ a „súd prejednal návrh bez dôkazov, t. j. spoločnosť (sťažovateľ) nemohla preukázať svoj nárok dôkazmi (DVD nosič doručený súdu obsahoval okrem návrhov aj komplexný konvolút dôkazov – písomných dokumentov)“, § 81 ods. 1 OSP, pretože okresný súd bez podaných návrhov na začatie konania v predmetných veciach konať nemohol.

Uvedeným postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci bola sťažovateľka vystavená „reálnemu a aktuálne hroziacemu riziku zmarenia výkonu majetkového práva, pretože žalovanému vytvorí nezákonným postupom priestor na nenáležitú obranu založenú na insuficiencii dôkazných prostriedkov“.

Sťažovateľka vzhľadom na „výraznú intenzitu zásahu spočívajúcu v postupe, ktorý v mnohých, vyššie opísaných, aspektoch nemá oporu v zákone, ako aj pre jeho charakter, ktorý má potenciál obmedziť majetkové práva sťažovateľa bez existencie spravodlivého dôvodu“, požiadala ústavný súd, aby jej priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 330 € v každom z napadnutých konaní.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť uzneseniami okresného súdu, ktorými zastavil napadnuté konania v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku

sťažovateľkou, ako aj uzneseniami krajského súdu, ktorými boli napadnuté uznesenia okresného súdu potvrdené, a ich vydaniu predchádzajúcim postupom.

K porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že

- uznesenia krajského súdu sú arbitrárne založené na nesprávnych skutkových zisteniach a právnom posúdení predmetných vecí,

- okresný súd v napadnutých veciach nedisponoval návrhmi na začatie konania, a preto nemohol viesť konania o nich ani v nich rozhodnúť o zastavení konania,

- konanie v uvedených veciach mohlo začať až po opätovnom doručení DVD nosičov okresnému súdu, k čomu však nedošlo, pretože predmetné DVD nosiče sa nachádzajú na Európskom súde pre ľudské práva,

- uvedeným postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetných veciach sťažovateľky boli anulované dôsledky nálezov ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 151/08 a sp. zn. I. ÚS 291/08 a sťažovateľka stratila „*právo požadovať navrátenie hmotnoprávných a procesnoprávných účinkov podania*“,

- súdny poplatok ako úhradu nákladov spojených s vedením konania okresný súd vzhľadom na to, že konanie v predmetných veciach objektívne nemohli prebiehať, od sťažovateľky nemohol požadovať.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o sťažnosti

podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2317/09, Rvp 2319/09, Rvp 2320/09, Rvp 2328/09, Rvp 2332/09 až Rvp 2335/09, Rvp 2337/09, Rvp 2340/09, Rvp 2341/09 a Rvp 2344/09 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v prvom výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

II.2a K namietanému porušeniu označených práv uzneseniami okresného súdu

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 201 OSP účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Podľa § 209a ods. 2 OSP len čo všetkým účastníkom uplynie lehota na podanie odvolania a vyjadrenia k odvolaniu, predloží súd vec bez zbytočného odkladu odvolaciemu súdu.

Z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že sťažovateľka mala proti uzneseniam okresného súdu, ktorými boli napadnuté konania zastavené možnosť ako účinný prostriedok nápravy využiť odvolanie. Vzhľadom na princíp subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy), nie je vo vzťahu k napadnutým uzneseniam okresného súdu daná právomoc ústavného súdu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II. 2b K namietanému porušeniu označených práv uzneseniami krajského súdu

Sťažovateľka v sťažnosti namietala arbitrárnosť záverov napadnutých uznesení krajského súdu, pretože konanie v predmetných veciach pred okresným súdom nemohlo začať, prebiehať a ani skončiť uznesením o jeho zastavení, keďže okresný súd nedisponoval návrhom na začatie konania a jeho prílohami. Konanie v uvedených veciach podľa nej mohlo na okresnom súde začať až opätovným doručením návrhov na začatie konania (DVD nosičov).

Podľa zistenia ústavného súdu návrhy na začatie konania sťažovateľky v predmetných veciach boli okresnému súdu z dôvodu jeho miestnej príslušnosti na ich prerokovanie a rozhodnutie postúpené 3. novembra 2008 z Okresného súdu Banská Bystrica v písomnej forme. Tieto návrhy boli pôvodne doručené Okresnému súdu Banská Bystrica splnomocneným zástupcom sťažovateľky a zapísané podateľňou tohto súdu 16. a 17. septembra 2009.

Okresný súd následne pristúpil v uvedených konaniach k zasielaniu výziev na zaplatenie súdneho poplatku z podaných návrhov spolu s poučením o právnych následkoch ich nezaplatenia. Napriek týmto výzvam sťažovateľka súdne poplatky nezaplatila, a preto okresný súd podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) napadnuté konania zastavil a žiadnemu účastníkovi nepriznal náhradu trov konania. Sťažovateľka sa proti napadnutým uzneseniam okresného súdu odvolala. Krajský súd napadnuté uznesenia okresného súdu v uvedených veciach svojimi uzneseniami potvrdil.

Odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu sú z hľadiska svojho obsahu obdobné, vychádzajú z rovnakých skutkových zistení a aj pri ich právnom posúdení krajský súd dospel k rovnakým právnym záverom, na základe ktorých napadnuté uznesenia okresného súdu potvrdil.

V rámci odôvodnenia svojich uznesení vo vzťahu ku skutkovým záverom v uvedených veciach krajský súd uviedol, že podľa jeho zistenia sťažovateľka ako navrhovateľka v uvedených konaniach podala proti napadnutým uzneseniam okresného súdu odvolania (krajský súd následne uviedol súhrn dôvodov odvolania sťažovateľky, ktorý je, čo sa týka dôvodov, obdobný s argumentáciou uvedenou v sťažnosti podanej ústavnému súdu v týchto veciach).

Z úradného záznamu vyhotoveného predsedom Okresného súdu Banská Bystrica z 19. septembra 2008 krajský súd zistil, že sťažovateľka podala návrhy na začatie konania 31. marca 2006 (opätovne 19. októbra 2006), resp. 24. júla 2006 elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom, ktoré boli uschované na DVD nosiči. Takto podané návrhy boli 16. a 17. septembra 2008 zapísané do registra Okresného súdu Banská Bystrica, vytlačené v listinnej podobe a postúpené v súlade s § 105 ods. 1 OSP okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému. Uvedené písomné návrhy na začatie konania okresný súd zaevidoval a následne pristúpil v jednotlivých veciach

k zaslaníu výziev sťažovateľke na zaplataenie súdneho poplatku. Keďže sťažovateľka v stanovenej lehote súdne poplatky v uvedených veciach nezaplatila, okresný súd konania napadnutými uzneseniami zastavil.

Krajský súd dospel v rámci svojho odôvodnenia k záveru, že návrhy na začatie konania boli podané na Okresnom súde Banská Bystrica sťažovateľkou a následne postúpené okresnému súdu, a teda nastali aj právne účinky spojené s ich podaním, t. j. došlo aj ku vzniku poplatkovej povinnosti za podanie návrhu na začatie konania. Dôvod na nespolutnenie návrhov podľa krajského súdu nezakladá ani porušenie formálneho postupu okresného súdu pri prijímaní a nakladaní s DVD nosičmi obsahujúcimi návrhy na začatie konania vzhľadom na to, že sťažovateľka v uvedených konaniach nenamietala, že jej návrhy na začatie konania by neboli podaniami, ktoré treba považovať za návrhy podpísané zaručeným elektronickým podpisom, a ani netvrdila, že návrhy nepodala.

Podľa ústavného súdu podstatnou pre rozhodnutie predmetných vecí krajským súdom bolo posúdenie otázky začatia konania, ktorá je určujúca aj pre vznik poplatkovej povinnosti za podaný návrh.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku týkajúce sa začatia konania a ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch.

Podľa § 42 ods. 1 OSP podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba.

Podľa § 79 ods. 1 OSP konanie sa začína na návrh.

Podľa § 82 ods. 1 OSP konanie je začaté dňom, keď došiel súdu návrh na jeho začatie alebo keď bolo vydané uznesenie, podľa ktorého sa konanie začína bez návrhu.

Podľa § 105 ods. 2 OSP ak súd podľa odseku 1 zistí, že nie je miestne príslušný, neodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia alebo ju za podmienok uvedených v § 11 ods. 3 predloží Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky; o tomto postúpení súd upovedomí účastníkov.

Podľa § 105 ods. 4 OSP právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Na základe § 2 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

V súlade s § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ. Na základe § 5 ods. 2 uvedeného zákona právoplatným uznesením súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku poplatková povinnosť v celom rozsahu zaniká.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený. Súd vyzve poplatníka na zaplatenie poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania predtým, ako nariadi pojednávanie tak, aby lehota od zaplatenia poplatku do pojednávania, vydania platobného rozkazu a rozkazu na plnenie alebo rozhodnutia bez nariadenia pojednávania nebola dlhšia ako dva mesiace; túto lehotu môže predseda súdu z dôležitých dôvodov predĺžiť.

Na základe § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch je súd povinný vyrubiť poplatok z návrhu na začatie konania do uplynutia 3 rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným, inak povinnosť poplatníka zaplatiť poplatok zaniká.

Sťažovateľka svojou argumentáciou spochybňuje záver krajského súdu týkajúci sa začatia konania v predmetných veciach s ohľadom na skutočnosť, že okresnému súdu sama opätovne nedoručila svoje návrhy. Zo skutkových zistení ústavného súdu je zrejmé, že Okresný súd Banská Bystrica v čase po vydaní nálezov ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 151/08 a sp. zn. I. ÚS 291/08 zaevidoval návrhy na začatie konania sťažovateľky, ktoré boli v jeho dispozičnej sfére. Po zistení svojej miestnej nepríslušnosti v predmetných konaniach písomné návrhy na začatie konania postúpil okresnému súdu, o čom svedčí prípis Okresného súdu Banská Bystrica o postúpení týchto vecí okresnému súdu a úradný záznam predsedníčky okresného súdu o doručení uvedených návrhov v počte 463 ks z Okresného súdu Banská Bystrica 3. novembra 2008, ako aj samotné potvrdenia elektronickej podateľne okresného súdu o prijatí týchto vecí a ich zápise do registra „Ro“.

Z uvedeného vyplýva, že konania v predmetných veciach boli začaté doručením návrhov Okresnému súdu Banská Bystrica, ktorý pri ústavne konformnom výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku mohol zabezpečiť realizáciu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v týchto veciach len postupom, ktorým návrhy podané sťažovateľkou zaevidoval ku dňu ich doručenia. Účinky podania návrhov potom v súlade s § 105 ods. 4 OSP zostali v uvedených konaniach zachované aj po ich postúpení okresnému súdu, ktorý ich následne zaevidoval.

Vzhľadom na uvedené sa argumentácia sťažovateľky súvisiaca s jej tvrdeniami, podľa ktorých okresný súd nedisponoval návrhmi na začatie konania a ich prílohami a podľa ktorej konanie v uvedených veciach mohlo začať až po opätovnom doručení týchto návrhov (DVD nosičov) zo strany sťažovateľky, javí ako založená na nesprávnych skutkových záveroch, a teda právne irelevantná.

Sťažovateľka vo svojej argumentácii ďalej uviedla, že postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní v jej veci (napadnutými uzneseniami okresného súdu o zastavení konania a uzneseniami krajského súdu, ktorými boli napadnuté uznesenia okresného súdu potvrdené) došlo k anulovaniu dôsledkov nálezov ústavného súdu (II. ÚS 151/08 a I. ÚS 291/08) tým, že stratila „právo požadovať navrátenie hmotnoprávných a procesnoprávných účinkov podania“.

Keďže ústavný súd vo svojich nálezochoch sp. zn. II. ÚS 151/08 a sp. zn. I. ÚS 291/08 nerozhodoval o porušení práv sťažovateľky v napadnutých konaniach, je zrejmé, že v týchto konaniach nemohlo dôjsť ani k anulovaniu dôsledkov spôsobených nálezmi ústavného súdu. Podľa názoru ústavného súdu k porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľky v súvislosti so zachovaním hmotnoprávných a procesnoprávných účinkov podania by mohlo dôjsť len v prípade, ak by Okresný súd Banská Bystrica postupoval pri zaevidovaní jej návrhov na začatie konania ústavne nekonformným spôsobom a nezaevidoval ich ku dňu ich pôvodného doručenia Okresnému súdu Banská Bystrica, avšak sťažovateľka nesprávny postup Okresného súdu Banská Bystrica pri zaevidovaní podaných návrhov vo svojej sťažnosti nenamietala.

Z napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu vyplýva, že dôvodom zastavenia napadnutých konaní bolo nezaplatenie súdneho poplatku sťažovateľkou na základe výzvy okresného súdu v predmetných konaniach, t. j. nesplnenie jednej z vecných procesných podmienok konania, pričom na splnenie podmienok konania je v súlade s § 103 OSP povinný prihliadať súd z úradnej povinnosti kedykoľvek za konania. Z uvedeného vyplýva, že postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci, ktorým bolo konanie v dôsledku nesplnenia procesnej podmienky konania sťažovateľkou zastavené, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V tejto súvislosti sa súčasná sťažnosť sťažovateľky, ktorá smeruje v konečnom dôsledku proti postupu okresného súdu, ktorým realizoval jej právo na začatie konania na základe návrhov podpísaných zaručeným elektronickým podpisom, ktorého ochrany sa

úspešne domohla už v skôr podaných sťažnostiach (II. ÚS 151/08 a I. ÚS 291/08), javí ako účelová. Uvedené tvrdenie umocňuje navyše aj skutočnosť, že to bola práve sťažovateľka, ktorá sa vo svojich sťažnostiach vedených na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 48/09 a sp. zn. I. ÚS 19/09 domáhala ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru proti postupu okresného súdu v obdobných veciach (sťažnosti sťažovateľky boli odmietnuté z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti uzneseniami č. k. I. ÚS 48/09-8 z 19. februára 2009 a I. ÚS 19/09-8 z 29. januára 2009). Sťažovateľka si, ako vyplýva aj z jej sťažností podaných v uvedených veciach, svoju zákonnú povinnosť spojenú s podaním návrhov na začatie konania uvedomovala, ba sama v rámci svojej argumentácie v nich namietala, že okresný súd si v tomto smere nesplnil povinnosti, keď uviedla, že *„prvotným úkonom, ktorý súd z dôvodu hospodárnosti po podaní návrhu spravidla vykoná je výzva na zaplatenie súdneho poplatku v stanovenej výške na určený účet súdu... splnenie poplatkovej povinnosti ako vecnej procesnej podmienky pritom patrí medzi základné predpoklady prípustnosti konania pred súdom prvého stupňa. Keďže sťažovateľ realizoval svoje podanie elektronickými prostriedkami nebolo možné, aby zaplatil súdny poplatok spolu s podaním návrhu kolkovými známkami a jeho jedinou možnosťou je počkať na oznámenie platobných údajov okresným súdom.“*. Z obsahu uvedených sťažností je tiež zrejmé, že cieľom ich podania bolo dosiahnuť, aby okresný súd o podaných návrhoch konal v občianskom súdnom konaní podľa stanovených procesných predpisov.

Z uvedeného je taktiež zrejmé, že okresný súd v napadnutých konaniach disponoval návrhmi na začatie konania, t. j. mal možnosť posúdiť ich formálne a materiálne náležitosti. Keďže v napadnutých konaniach okresný súd dospel k záveru, že ide o návrhy na začatie konania, a tento je rozhodujúci z hľadiska vzniku poplatkovej povinnosti sťažovateľky za podané návrhy (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch), pristúpil k zaslaniu výzvy sťažovateľke na úhradu súdnych poplatkov. Potreba vykonania uvedeného procesného úkonu (vyrubenie súdneho poplatku za podaný návrh na začatie konania) zo strany okresného súdu v napadnutých konaniach bola znásobená vzhľadom na to, že rozhodnutím ústavného súdu o zachovaní procesnoprávných účinkov podaných návrhov ku dňu ich

doručenia okresnému súdu došlo prakticky ku skráteniu lehoty stanovenej okresnému súdu podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch na vyrubenie súdneho poplatku v konaní (trojročná lehota na vyrubenie súdneho poplatku plynúca od doručenia návrhu na začatie konania súdu). Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľkina argumentácia týkajúca sa nemožnosti vyrubenia súdnych poplatkov v uvedených konaniach v dôsledku nedisponovania okresného súdu s návrhom na začatie konania javí ako právne irelevantná, keďže zákonná povinnosť súdu vyrubiť súdny poplatok nemôže byť viazaná na poskytnutie, resp. neposkytnutie súčinnosti zo strany účastníka konania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesení krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutia náležite odôvodnil. Vo svojich rozhodnutiach uviedol, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval a ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil. Ústavný súd teda nezistil pri výklade jednotlivých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ako aj zákona o súdnych poplatkoch, ktoré v napadnutých uzneseniach krajský súd aplikoval, také pochybenie, ktoré by zakladalo protiústavnosť sťažnosťou napadnutých rozhodnutí.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená. Z uvedeného dôvodu rozhodol tak, ako to je uvedené v druhom výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2010